

СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ СУЧАСНИМИ МУЛЬТИМЕДІЙНИМИ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ

У Національній доктрині розвитку освіти в Україні серед пріоритетних напрямів розвитку цієї галузі визначено: «Пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують подальше удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві» [3].

Необхідність реалізації цих завдань постає у відповідності до стрімкого розвитку сучасного інформаційного суспільства. Одним із базових умінь, викликаних потребами такого суспільства, є володіння знаннями та вміннями ефективно використовувати у своїй професійній діяльності комп'ютерну техніку. Підготовка людини до життя в такому суспільстві ставить за мету інформатизація освіти. У цьому процесі значне місце приділяється впровадженню нових засобів навчання, що використовують можливості сучасного комп'ютера.

Проблеми використання інформаційних технологій у навчальному процесі вищих навчальних закладів розглянуті у роботах: Жалдака М., Коваль Т., Колгатін О., Семерікова С., Співаковського О., Спіріна О., Триуса Ю. та ін.; загальноосвітніх навчальних закладів: Бикова В., Ковальчук В., Литвинової С., Морзе Н., Проценко Г., та ін.; для підвищення кваліфікації вчителів і соціальних педагогів: Єльнікової Г., Клокар Н., Колос К., Овчарук О., Олійника В., Сисоєвої С., Сороко Н. та ін.

В умовах широкого використання засобів сучасної комп'ютерної техніки в навчальному процесі значно зростають вимоги до професійної підготовки вчителя. Окрім базових знань, потрібних для здійснення педагогічної діяльності, вчителю необхідно оволодіти основами роботи з сучасним комп'ютером, уміти застосовувати інформаційно-телекомунікаційні технології та можливості мережі Internet для досягнення визначених навчально-виховних цілей, освоїти нові організаційні форми навчальної діяльності. Тому перед педагогічними навчальними закладами постає необхідність введення спеціальних дисциплін для реалізації поставлених завдань, а також застосування можливостей сучасного комп'ютера в процесі викладання всіх дисциплін. Упровадження мультимедійних засобів у навчальний процес вищої школи дає можливість майбутнім фахівцям розширювати свої знання, спонукає до активного навчання, є дієвим засобом активізації пізнавальної діяльності, дає можливість з цікавістю вивчати будь-які предмети [1].

Мета нашої наукової розвідки – визначення ключових мультимедійних засобів навчання для створення інноваційного середовища у підготовці майбутнього вчителя сучасними мультимедійними засобами навчання.

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки великої популярності набули дослідження з проблем інноваційних технологій. Автори, серед яких нема-

ло вчителів-практиків, діляться позитивним досвідом їх використання у навчально-виховному процесі, хоча враховують і ті труднощі, які потрібно подолати, щоб досягти успіху у професійній діяльності. Головний ціннісний орієнтир в діяльності ВНЗ – особистість студента, її помітні зрушення в процесі індивідуальної діяльності, розвиток і формування власного потенціалу: інтелектуального, творчого, соціального, морального, духовного, естетичного, фізичного. Базуючись на традиційних методах, формах, прийомах навчання та виховання учнів, вдало коригуючи та застосовуючи їх залежно від педагогічних ситуацій, ґрунтовно поповнюючи свої знання про сучасні технології в освіті, вдосконалюючи свої вміння та навички вчитель виходить на вищий рівень педагогічної діяльності – оволодіння інноваційними технологіями [2].

Напрацювання в галузі психології та педагогіки дозволяють підтвердити, що найбільша ефективність освітнього процесу досягається в умовах активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. На зміну окремим формам та методам активного навчання, які, з однієї сторони, є пріоритетними засобами активізації навчально-пізнавальної діяльності молодих людей, з іншої, роблять процес навчання розірваним на окремі частини, приходять цілісні освітні технології взагалі та технології викладання зокрема. Саме тому пошук ефективної моделі навчання повинен бути зосереджений на використанні методик активного навчання з акцентом на інтерактивні форми [2].

Досвід, який існує уже сьогодні в Україні та за кордоном, засвідчує, що інтенсифікації навчального процесу та активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів сприяють саме інтерактивні технології навчання. Дефініція «інтерактивний» (від англ. «interact», де «inter» – взаємний, «act» – діяти) трактується як здатність взаємодіяти або знаходитися в режимі бесіди, діалогу з чим-небудь або ким-небудь. Взагалі, інтерактивні методи можна розглянути як більш сучасну форму активних технологій. Однак, на відміну від останніх, інтерактивні методи зорієнтовані на більш ширшу взаємодію студентів не лише з викладачем, але й один з одним, при цьому домінуючою є активність студентів. Дану модель ще можна назвати «полілог». Організація інтерактивного навчання передбачає використання рольових та інтерактивних ігор, практичних завдань, моделювання життєвих, проблемних ситуацій, ведення дискусій тощо.

Одна з особливостей інтерактивного навчання – залучення всіх учасників навчального заняття до активного пізнавального пошуку. Під час взаємодії студенти мають можливість аналізувати те, що вони знають, розуміють та думають з цього приводу, співвідносити власну точку зору із судженнями одногрупників. Для такої діяльності характерні соціальне партнерство, співробітництво, творчість. Процес інтерактивного навчання безпосередньо сприяє формуванню критичності мислення особистості, що не дозволяє піддаватися впливу чужих думок, а, правильно оцінюючи їх, бачити сильні та слабкі сторони, виявляти цінні моменти та допущені помилки.

Аналіз наукових праць дає нам можливість виокремити мультимедійні технології, такі як: текстові, звукові, графічні, анімації та відео.

Універсальним мультимедійним продуктом є презентація, що створюються за допомогою програми Microsoft Power Point, та дає змогу поєднувати у собі де-

кілька різних мультимедійних технологій і подавати інформацію в різній формі демонстрації (текст, таблиці, схеми, діаграми, відео- та аудіофрагменти).

Зауважимо, що вони надають можливість студенту:

- отримати навчальний матеріал у зручній для нього формі;
- відчути реальну обстановку навчання у ВНЗ (віртуальну присутність);
- отримати інструмент для напрацювання навчальних умінь;
- скоротити час на вивчення матеріалу (завдяки прослуховуванню навчального матеріалу під час проїзду у громадському транспорті);
- організувати процес навчання відповідно своїх індивідуальних потреб.

Важливим в контексті нашого дослідження є виявлення педагогічних умов створення інноваційного середовища мультимедійними засобами. Так В. Осадчий виділяє педагогічні умови, що сприяють зануренню студентів у мультимедійне освітнє середовище:

1) побудова навчальної діяльності на основі можливостей і специфічних особливостей мультимедійних технологій шляхом їх впровадження на заняттях і у процесі самостійної роботи;

2) активізація пізнавальної діяльності студентів по використанню мультимедійних програм у навчальній і майбутній професійній діяльності;

3) розробка майбутніми вчителями власних мультимедійних програм [4].

Упровадження мультимедійних засобів у навчальний процес вищої школи дає можливість майбутнім фахівцям розширювати свої знання, спонукає до активного навчання, є дієвим засобом активізації пізнавальної діяльності, дає можливість з інтересом вивчати будь-які предмети.

Таким чином, теоретичний аналіз системи інтерактивного навчання, умов ефективності її впровадження в освітній процес вищого навчального закладу дозволяє стверджувати, що саме завдяки використанню інтерактивних технологій вдається реалізувати усі рівні «таксономії освітніх цілей Б. Блума» (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінка); студенти стають активними учасниками навчального процесу, що сприяє свідомому засвоєнню інформаційного матеріалу, розвитку критичності мислення, формуванню відповідальності, зниженню рівня нервового навантаження, дозволяє їм зосередитися на основних проблемах, які потребують постійної уваги. Майбутній учитель інформаційного суспільства повинен навчитися самостійно здобувати нові знання, використовуючи різноманіття мультимедійних технологій, інтеграцію проблемно-проектних, дослідницьких й аналітичних методів, що обумовлюють різнобічний розгляд множини альтернативних варіантів процесу навчання та вибір оптимального, висуваючи на перший план процес неперервної педагогічної освіти. Не викликає сумніву факт, що професіонал, підготовка якого здійснювалась з активним використанням мультимедійних засобів у своїй майбутній педагогічній діяльності, теж зможе ефективно використовувати їх потужний потенціал. Інноваційні технології є джерелом розвитку саморегуляції та свободи вибору майбутніх фахівців, потребою усвідомлення особистої відповідальності та дають можливість вивести студентів на більш високий рівень компетентності, підготовленості і професіоналізму. Відповідно підготований учитель буде здатний переносити логіку власного становлення на становлення і формування майбутнього учня.

Список використаної літератури

1. Імбер В. І. Педагогічні умови застосування мультимедійних засобів навчання у підготовці майбутнього вчителя початкових класів : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / В. І. Імбер ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2008. – 38 с.
2. Мацевко Н. Інтерактивні техніки навчання як засіб розвитку пізнавальної активності студентів / Н. Мацевко / Шляхи модернізації вищої освіти в контексті євроінтеграції: матеріали регіонального науково-практичного семінару / за заг. ред. Г. В. Терещука. — Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. — С. 93–96.
3. Про Національну доктрину розвитку освіти [Електронний ресурс] / Указ Президента України від 17 квітня 2002 року. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/347/2002> (дата звернення 27.10.2016).
4. Українська полоністика: наук. журнал – Житомир: В-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 412 с. – (Серія: Педагогічні науки, вип. 2). – С. 181-187.

Марина Яненко

КОМП'ЮТЕРНА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ СПОСІБ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ: ВИДИ, ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ

Якісна освіта є запорукою майбутнього країни, важливою складовою її національної ідентичності та державного добробуту. Реформування сучасного українського суспільства супроводжується загостренням соціальних проблем. У сучасних умовах ринку праці та особливостей працевлаштування, зростають вимоги до професійної компетентності випускників, що обумовлює якісно нові форми та методи вищої освіти, спрямовані на створення цілісної системи безперервної освіти, на розширення сфери самостійної діяльності студентів, які формують навички самоорганізації та самоосвіти.

Для вищих навчальних закладів характерною є тенденція скорочення аудиторних годин на вивчення тієї чи іншої дисципліни та винесення їх на позааудиторну самостійну роботу. Нагальна потреба відповідної організації занять вимагає від фахівців застосування такої індивідуалізованої дидактичної системи, яка б сприяла підвищенню ефективності навчального процесу та якості підготовки спеціалістів. Самостійну роботу студентів доволі часто використовують в навчальних планах як невід'ємну складову процесу навчання. Гармонійне поєднання індивідуального підходу з організацією самостійної роботи в процесі навчання у вищих навчальних закладах залишається дуже актуальним і недостатньо вивченим.

У сучасній психолого-педагогічній літературі існують різні підходи до визначення поняття «самостійна робота студентів». О. Алексюк, А. Аюрзанайн, В. Козаков, П. Підкасистий, Т. Чеснокова визначають самостійну роботу як будь-